

Miljøgodkendelse til produktion af smågrise og slagtesvin

Langelinie 52, 8464 Galten

Lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. - §16a

Januar 2022

Skanderborg
Kommune

DATABLAD

Beliggenhed	Langelinie 52, 8464 Galten
Ejer	Steen Nørgård
Adresse	Langelinie 52, 8464 Galten
Tlf. nr.	23251508
E-mail.	steen@gesinggaard.dk
Matr. Nr. og Ejerlav	16a Herskind by, Skivholme
CVR nr.	51502868
CHR. nr.	77601
Ejendomsnr.	7460000637
Driftsansvarlig	Steen Nørgård
Brugstype	Produktion af smågrise og slagtesvin
Tilsynsmyndighed	Skanderborg Kommune
Godkendelses dato	18. januar 2022
Næste revurdering	2030

Indhold

1.	Afgørelse	4
1.1	Godkendt produktionsareal	4
1.1.1	Frist for udnyttelse	4
1.2	Vilkår	5
1.2.1	Generelle vilkår	5
1.2.2	Vilkår om produktionsareal	5
1.2.3	Vilkår om lugtreducerede virkemidler	5
1.2.4	Vilkår om støj	6
1.2.5	Vilkår om håndtering af affald	6
1.2.6	Vilkår om bekæmpelse af skadedyr	6
1.2.7	Vilkår om håndtering af gylle og vaskevand	6
1.2.7	Vilkår om egenkontrol	7
1.2.8	Vilkår til forebyggelse af uheld	7
1.2.9	Vilkår ved ophør	7
1.3	Offentliggørelser	7
1.4	Klagevejledning	8
1.5	Resume af godkendelse	9
2.	Ansøgning og Miljøvurdering	11
2.1	Lovgivningsmæssig baggrund	11
2.2	Beskrivelse af det ansøgte projekt	11
2.3	Produktionsareal og husdyrhold	12
2.4	Anlæg og Beliggenhed	12
2.4.1	Faste afstandskrav	12
2.4.2	Opbevaringskapacitet	13
2.4.3	Affald	14
2.5	Lugt	14
2.6	Andre potentielle nabogener	16
2.6.1	Skadedyr	16
2.6.2	Støv	16
2.6.3	Støj	17
2.6.4	Lys	17
2.6.5	Transporter til og fra ejendommen	17
2.7	Jord, grundvand og overfladevand	17
2.7.1	Jord og grundvand	17
2.8	Natur	18
2.8.1	Natura 2000	19
2.8.2	Anden beskyttet natur	20
2.8.3	Skov	22
2.8.4	Bilag IV arter	24
2.9	Landskabelige- og kulturhistoriske værdier	24
2.10	BAT	24
2.10.1	Ammoniak	25
2.10.2	Fodring	26
2.10.3	Vand- og energiforbrug	26
2.10.4	Management og miljøledelse	27
	Bilag 1 – Miljøkonsekvensrapport	28

1. Afgørelse

1.1 Godkendt produktionsareal

Skanderborg Kommune har den 3. november 2020 modtaget en ansøgning om miljøgodkendelse for husdyrproduktionen på Langelinie 52, 8464 Galten, matrikel nr. 16a m.fl. omhandlende følgende:

Skanderborg Kommune meddeler hermed godkendelse til et produktionsareal på 2.414 m² på Langelinie 52, 8464 Galten, bestående af:

- 2.414 m² stald fordelt med 1.545 m² fulldrænet gulv (kummer under hele arealet) og 869 m² delvis spaltegulv (25-49% fast gulv) til flexgruppen slagtesvin og smågrise, hvor der skal anvendes hyppig udslusning af gylle under de 1.545 m² fulldrænedede gulve.

Staldanlæggene kan med denne godkendelse udnyttes fuldt ud inden for grænserne for dyrevelfærdsreglerne.

Miljøgodkendelsen meddeles i henhold til *Husdyrbrugloven*¹ – samt reglerne i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*², som begge har til formål at begrænse forurening og gener fra erhvervsmæssige husdyrbrug.

Afgørelsen er truffet på grundlag af ansøgning nr. 222243, herunder de beregningsmodeller, som indgik i ansøgningssystemet d. 12. januar 2022 og kommunens registreringer og vurderinger. Se yderligere under afsnit 3.

Det aktuelle projekt er vurderet ud fra de generelle beskyttelsesniveauer i bilag 3 i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*. Projektet forudsættes at leve op til de gældende vand- og naturplaner.

Godkendelsen erstatter den seneste anmeldelse efter §30 i bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, 6.475 slagtesvin (29-113,3 kg) og 16.000 smågrise (9-29 kg) fra 8. maj 2017.

Hvis denne godkendelse påklages og derefter hjemsendes, eller ændres til et afslag, vil anmeldelsen med tilladelse til 6.475 slagtesvin (29-113,3 kg) og 16.000 smågrise (9-29 kg) fortsat være gældende. I øvrigt gøres opmærksom på, at godkendelsen ikke fritager fra krav om eventuel tilladelse, godkendelse, dispensation eller lignende efter anden lovgivning og for andre bestemmelser.

Det er en forudsætning for godkendelsen, at rammeområde 32-BE-03 i Kommuneplan 21 har landzonestatur både nu og fremadrettet. Dette er gældende, når Kommuneplan 21 offentliggøres på kommunens hjemmeside. Hvis Kommuneplan 21 påklages, og den fremtidige zone-status i område 32-BE-03 ændres til byzone, vil denne godkendelse bortfalde, og den tidligere tilladte produktion igen være gældende.

1.1.1 Frist for udnyttelse

Senest 6 år efter godkendelsen er meddelt, skal godkendelsen være udnyttet. Hvis en del af afgørelsen ikke er udnyttet, bortfalder den del som ikke er udnyttet.

¹ Lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. nr. 1572 af 20. december 2006 og ændringslov nr. 520 af 1. maj 2019.

² Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug nr. 1261 af 29. november 2019.

Hvis ikke godkendelsen har været helt eller delvist udnyttet i tre på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, som ikke har været udnyttet.

1.2 Vilkår

Denne godkendelse meddeles på nedennævnte vilkår. Konkrete bestemmelser i lovgivningen og bekendtgørelser, som generelt er gældende for alle husdyrbrug, er ikke stillet som vilkår for godkendelsen.

1.2.1 Generelle vilkår

1. Denne miljøgodkendelse kan træde i kraft, når der ligger Kommuneplan 21 er vedtaget og offentliggjort, hvor rammeområde 32.BE.03 har fremtidig zonestatus som landzone.
2. Et eksemplar af nærværende godkendelse skal til enhver tid være tilgængelig på landbruget, og driftspersonalet skal være orienteret om indholdet i godkendelsen.

Landbrugets indretning og drift skal miljømæssigt være i overensstemmelse med de oplysninger, der ligger til grund for godkendelsen, herunder de vilkår som er stillet for godkendelsen.

3. Beredskabsplanen skal være umiddelbart tilgængelig for alle med ærinder i stalden.
4. Opbevaring af diesel og fyringsolie i overjordiske tanke skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder, som står på fast og tæt bund, således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

1.2.2 Vilkår om produktionsareal

5. Tilladt produktionsareal (tabel 1-1)

Tabel 1-1: Tilladt produktionsareal

Staldnavn	Dyretype	Produktionsareal, m ²	Gulvtype	Teknologi
Stald øst	Flexgruppe: Slagtesvin og smågrise	609	Fulldrænet gulv (kummer under hele arealet)	Hyppig udslusning af gylle
Stald midt	Flexgruppe: Slagtesvin og smågrise	936	Fulldrænet gulv (kummer under hele arealet)	Hyppig udslusning af gylle
Stald vest	Flexgruppe: Slagtesvin og smågrise	869	25-49% fast gulv	Mekanisk ventilation
I alt		2.414		

Staldanlæggene kan med denne godkendelse udnyttes fuldt ud inden for grænserne for dyrevelfærdsreglerne.

1.2.3 Vilkår om lugtreducerede virkemidler

- 6 Gyllen i gyllekanalerne skal udsluses mindst hver 7. dag i stald øst og midt.
- 7 Udslusning skal foretages mellem kl. 07.30 og 16.30 og må ikke foretages på lørdage eller søn- og helligdage.

- 8 Der skal installeres datalogger eller anden automatisk registrering, som kan dokumentere at vilkåret om hyppig udslusning overholdes.

1.2.4 Vilkår om støj

- 9 Husdyrbrugets bidrag til støjniveauet målt ved nabobeboelse i det åbne land må på intet punkt overstige følgende grænseværdier (tabel 1-2):

Tabel 1-2: Oversigt over grænseværdier for støj i forskellige tidsintervaller og med forskellig midlingstid.

	Tidsinterval	Grænseværdi	Midlingstid
Hverdage	Kl. 07.00-18.00	55 dB(A)	Ref.tid 8 timer
Lørdage	Kl. 07.00-14.00	55 dB(A)	Ref.tid 7 timer
Lørdage	Kl. 14.00-18.00	45 dB(A)	Ref.tid 4 timer
Søn- og helligdage	Kl.07.00-18.00	45 dB(A)	Ref.tid 8 timer
Aften	Kl. 18.00-22.00	45 dB(A)	Ref.tid 1 timer
Nat	Kl. 22.00-07.00	40 dB(A)	Ref.tid ½ timer

Støjbelastningen er det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) målt eller beregnet i punkter 1,5 m over terræn. Referencetiden er det mest støjbelastede tidsrum i perioden. Støjens maksimalværdi må om natten ikke overstige 55 dB(A) ved boliger. Brugen af landbrugsredskaber i marken er undtaget fra støjgrænserne.

1.2.5 Vilkår om håndtering af affald

- 10 Affald skal opbevares på en måde, som ikke medfører forurening af omgivelserne, herunder jord, grundvand, vandløb eller luft.
- 11 Der skal foreligge dokumentation for korrekt bortskaffelse af affald f.eks. i form af kvitteringer fra aftagende firmaer.
- 12 Døde dyr skal anmeldes til afhentning senest inden for 24 timer efter konstatering af dødsfaldet. Hvis opbevaringen sker i en container, kan det vente indtil containeren er fuld, dog skal tilmelding til afhentning ske senest 5 dage efter påfyldning af containeren er begyndt.
- 13 Døde dyr skal i tidsrummet indtil afhentning opbevares således, at de er afskærmet mod hunde og vilde dyr på en måde, så der ikke opstår uhygiejniske forhold.

1.2.6 Vilkår om bekæmpelse af skadedyr

- 14 Der skal på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med de til enhver tid nyeste retningslinjer fra Aarhus universitet, institut for Agroøkologi.
- 15 Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr.

1.2.7 Vilkår om håndtering af gylle og vaskevand

- 16 I forbindelse med påfyldning af gyllevognen må der ikke spildes flydende husdyrgødning på jorden således, at der er fare for forurening af jord, grundvand, vandløb eller dræn.
- 17 Der skal anvendes gyllevogn med påmonteret kran, som svinger ind over tanken, eller der skal anlægges en læsseplads, hvorfra spild ledes til en opsamlebeholder.

- 18 Gødning og vaskevand fra udleveringsrampen skal ledes til gyllekanalerne eller til en opsamlingsbeholder og videre til gyllebeholderen.
- 19 Flydende foder eller gødningsstoffer må ikke ved spild kunne afledes til dræn eller vandløb.
- 20 Spildevand fra vask af stalde betragtes som flydende husdyrgødning, som skal ledes til en gyllebeholder, da det kan indeholde rester af foder og gødning.
- 21 Opbevaringsanlæggene for husdyrgødning på ejendommen skal have en opbevaringskapacitet på mindst 9 måneder.
- 22 Gyllebeholdere skal have fast overdækning eller naturligt flydelag.

1.2.7 Vilkår om egenkontrol

- 23 Det skal kunne dokumenteres at ovenstående vilkår er overholdt. Der skal føres en logbog eller produktionskontrol, hvoraf følgende skal fremgå:
 - Dokumentation for 9 måneders opbevaringskapacitet
 - Tæt flydelag på gyllebeholderne uden telt
 - Dokumentation for håndtering af affald
 - Dokumentation for drift af hyppig udslusning af gylle
 - Forbrug af vand og el
 - Dokumentation for fasefodring
 - Dokumentation for min. 100 pct. fytase eller andet letfordøjeligt uorganisk fosfor
 - Miljøledelse; miljøpolitik ud fra de aktuelle miljøforhold på ejendommen, fastsatte miljømål og en handlingsplan.
- 24 Miljøledelse – for IE-virksomheder, som indeholder; Miljøpolitik ud fra de aktuelle miljøforhold på ejendommen, fastsatte miljømål og en handlingsplan.

1.2.8 Vilkår til forebyggelse af uheld

25. Landbruget skal indrettes og drives således, at spild og andet utilsigtet udslip af forurenende stoffer forhindres og forebygges.
26. Pumpning af gylle til gyllevogn skal ske under opsyn. Pumpeanlægget til og fra gyllebeholderen skal være udformet, så pumpen ikke kan aktiveres ved et tilfælde, evt. ved brug af nøgle.
27. Der skal foreligge en beredskabsplan på ejendomme, med relevante kort og telefonnumre.
28. Ved uheld der afstedkommer risiko for forurening af miljøet, skal beredskabet straks orienteres via tlf. 112.

1.2.9 Vilkår ved ophør

Ved ophør af driften på ejendommen skal stalde m.v. rengøres og alle oplag af husdyrgødning, foder, affald og lignende bortskaffes miljømæssigt forsvarligt.

1.3 Offentliggørelser

Første udkast til afgørelsen blev den 8. januar 2021 sendt i høring hos ansøger og konsulent.

Naboer inden for konsekvenszonen (769 m) fik ved brev af 20. januar 2021 udkastet tilsendt, og blev orienteret om at de havde mulighed inden for 30 dage at indsende eventuelle kommentarer til Skanderborg Kommune indtil den 18. februar 2021.

I naboeringsperioden modtog kommunen henvendelser fra en række borgere og fra en advokat på vegne af Maries Have, Præstbrovejen 14, vedr. lugtgenæafstanden til rammeområde 32.BE.01, på vestsiden af Herskind, som var udlagt til fremtidig byzone. Lugtspredningsberegninger fra produktionen på Langelinie 52 viser, at med den nuværende produktion, kan lugtgenæafstanden til byzone ikke overholdes i rammeområdet. Der kan dermed ikke udarbejdes en lokalplan, som giver ret til boliger i byzone.

Da den fremtidige zonestatus for en del af rammeområdet ændres med Kommuneplan 21, er forudsætningen for godkendelsen er ændret. På den baggrund blev et opdateret udkast til afgørelsen sendt i fornyet naboering, fra den 12. november 2021 til den 13. december 2021.

I den fornyede naboering modtog kommunen tre bemærkninger, hvor af to ikke er imod godkendelsen. Bemærkningerne har medført, at dele af den beskrivende tekst under vurdering af lugt er omformuleret. Den tredje bemærkning stiller spørgsmål til, hvorfor der ikke stilles yderligere krav til lugtreduktion og BAT. Kommunen har svaret direkte tilbage på dette; at når kravene i loven er opfyldt, har kommunen ikke lovhemmel til at stille yderligere krav.

Afgørelsen om godkendelse af husdyrproduktionen Langelinie 52, 8464 Galten, er truffet den 18. januar 2022, og offentliggøres på Skanderborg Kommunes hjemmeside <https://www.skanderborg.dk/aktuelle-hoeringer-og-afgoerelser>, den 19. januar 2022.

1.4 Klagevejledning

Der kan efter kapitel 7 i *Husdyrbrugloven* klages over kommunens afgørelse. Klagefristen udløber fire uger efter offentliggørelsen - det vil sige senest 16. februar 2022.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af nmkn.dk. Klageportalen ligger på borger.dk og virk.dk. Du logger på borger.dk eller virk.dk, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet kan bestemme, at klagen har opsættende virkning. Udnyttelse af afgørelsen i klageperioden, og mens en eventuel klage behandles, sker derfor på eget ansvar.

Gebyret tilbagebetales, hvis:

- 1) Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves
- 2) Klageren får helt eller delvist medhold i klagen
- 3) Klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi, klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevarerklagenævnets kompetence.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis klager har indledt forhandlinger med ansøger og/eller kommunen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevarerklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret – for eksempel hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Ifølge § 90 i *Husdyrbrugloven* kan afgørelsen desuden prøves ved domstolene. Et eventuelt sagsanlæg skal anlægges inden seks måneder efter, at afgørelsen er offentliggjort.

Følgende kan klage:

Ansøger, miljøministeren, Sundhedsstyrelsen samt enhver, der må antages at have en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Der kan desuden klages af visse organisationer, som angivet i §§ 85-87 i *Husdyrbrugloven*.

Kopi af afgørelsen er sendt til:

Steen Nørgård, ejer

Konsulent Anne Kirkegaard, Velas

Borgere som har henvendt sig i høringsfaserne

Navn	E-mail
Styrelsen for patientsikkerhed, tilsyn og rådgivning Nord	trnord@stps.dk
Det Økologiske Råd	husdyr@ecocouncil.dk
Danmarks Naturfredningsforening	dnskanderborg-sager@dn.dk
Dansk Ornitologisk Forening	natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg lokalgruppe	skanderborg@dof.dk
Danmarks Sportsfiskerforbund	oestjylland@sportsfiskerforbundet.dk
Ferskvandsfiskeriforeningen	nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
Danmarks Fiskeriforening	mail@dkfisk.dk
Forbrugerrådet	fbr@fbr.dk
Arbejderbevægelsens Erhvervsråd	ae@ae.dk

1.5 Resume af godkendelse

Beskrivelse af det ansøgte projekt

Der søges om ny miljøgodkendelse af eksisterende anlæg med flexgrupperne slagtesvin og smågrise i alle stalde. Der bygges ikke nyt, og den nuværende drift fortsætter.

Fremover vil der ske hyppig udslusning af gylle fra to stalde, hvilket reducerer lugtemissionen. Dette er stillet som vilkår for godkendelsen.

Forurening og gener fra husdyranlægget

I ansøgningsystemet er lugt- og ammoniakemission beregnet. Alle lugtgenekriterier og depositions-krav er overholdt, når zonestatus for rammeområde 32.BE.01 er fremtidig landzone.

Alle de faste afstandskrav i loven er ligeledes overholdt.

Landskabelige- og kulturhistoriske værdier

Da der ikke bygges nyt, er der ingen ændring af de landskabelige og/eller kulturhistoriske værdier.

BAT

Produktionsanlægget lever op til BAT, da de nationale regler for IE-brug overholdes, de nationale regler for udbringning af husdyrgødning overholdes, og staldindretning og fodring overholder det beregnede ammoniak-BAT krav.

Afgørelse

Med en godkendelse efter den nugældende *Husdyrbruglov*, hvor der godkendes et produktionsareal, giver det en større fleksibilitet i produktionen, end med miljøgodkendelsen fra 2017.

Da alle kriterier i *Husdyrbrugloven* er overholdt, giver Skanderborg Kommune den ansøgte miljøgodkendelse.

Det er en forudsætning for godkendelsen, at den del af rammeområde 32.BE.01 er landzone og har status som fremtidig landzone.

2. Ansøgning og Miljøvurdering

2.1 Lovgivningsmæssig baggrund

Når et husdyrbrug af den aktuelle type ønskes etableret, udvidet eller ændret til et staldareal med mere end 100 m², og med mere end 2.000 stipladser til slagtesvin, skal anlægget vurderes i henhold til § 16a i *Husdyrbrugloven*. Denne godkendelse er således udarbejdet efter *Husdyrbrugloven*, hvori EU's VVM-direktiv³ og IE-direktiv⁴ er indarbejdet.

I godkendelsen er der redegjort for konsekvenserne af at godkende husdyrholdet på bedriften, og for påvirkningen af miljøet i bred forstand. Bedriften har ikke biaktiviteter, der i sig selv er omfattet af IE-direktivet.

2.2 Beskrivelse af det ansøgte projekt

Der er søgt om godkendelse af et eksisterende husdyrbrug efter Husdyrbruglovens § 16 a til flexgruppen slagtesvin og smågrise. Figur 2-1 viser en oversigt over stalde og gødningslagre, der søges godkendelse af.

Figur 2-1: Oversigtskort over stalde og gødningslagre på Langelinie 52.

³ Rådets direktiv 85/337/EØF om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet med senere ændringer (VVM: Vurdering af Virkninger på Miljøet).

⁴ IE-direktivet (Industrial Emissions Directive) samler syv eksisterende direktiver om industriemissioner i ét direktiv.

2.3 Produktionsareal og husdyrhold

Husdyrbrugets produktionsramme reguleres ud fra størrelsen af produktionsarealet. Derudover har dyretyper og staldd typer, samt evt. anvendelse af miljøteknologier afgørende betydning for husdyrbrugets miljøbelastning.

Det samlede ansøgte produktionsareal på Langelinie 52, 8464 Galten, er 2.414 m², fordelt på forskellige stalde (tabel 2-1). Skanderborg Kommune stiller vilkår om, at det angivne produktionsareal, dyretype og staldd type skal overholdes. Der er ansøgt om plads til både slagtesvin og smågrise i alle stalddene for at give mere fleksibilitet til at ændre produktionen i stalddene efter behov, hvilket er betydningen af en flexgruppe.

Staldanlæggene kan med denne godkendelse udnyttes fuldt ud inden for grænserne for dyrevelfærdsreglerne.

Tabel 2-1: Oversigt over ansøgt drift af stalde, dyretyper og produktionsareal på Langelinie 52. Størrelsen af stalde og produktionsareal er den samme for ansøgt drift og nudrift.

Staldnavn	Staldstørrelse	Dyre- og staldd kategori		Produktionsareal
		Ansøgt drift	Nudrift	
	Ansøgt drift/Nudrift	Ansøgt drift	Nudrift	Ansøgt drift/Nudrift
Stald øst	895	Flexgruppe: Slagtesvin og smågrise	Slagtesvin	609
Stald midt	1269	Flexgruppe: Slagtesvin og smågrise	Slagtesvin	936
Stald vest	1263	Flexgruppe: Slagtesvin og smågrise	Smågrise	869
I alt	3427			2414

2.4 Anlæg og Beliggenhed

Husdyranlægget ligger samlet på adressen Langelinie 52, 8464 Galten. Hele anlægget, ligger ca. 780 m vest for byzonen til Herskind By, Skivholme. Afstanden til nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt er ca. 470 m sydøst for anlægget, Stationsvej 27. Afstanden til samlet bebyggelse er ca. 630 m nordøst for ejendommens anlæg, Bøgeskovvej 8, som ligger i rammeområde 32.BE.01. Den nærmeste del af dette rammeområde får fremtidig zonestatus som landzone i Kommuneplan 21.

Se nærmere beskrivelse angående kommuneplantillægget under afsnit 2.5 Lugt.

2.4.1 Faste afstandskrav

Oversigt over generelle og aktuelle afstandskrav ses i tabel 2-2:

Tabel 2-2: Generelle afstandskrav jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen §§5 og 6 samt faktiske afstande fra anlægget

	Generelle afstandskrav, m	Aktuel afstand, m
Ikke-almene vandforsyningsanlæg	25	Ca. 1800
Almene vandforsyningsanlæg	50	Ca. 1300
Vandløb (herunder dræn) og søer	15	Ca. 500
Offentlig vej og privat fællesvej	15	Ca. 300
Levnedsmiddelvirksomhed	25	>25

Beboelse på samme ejendom	15	Ca. 77
Naboskel	30	Ca. 133
Eksisterende eller ifølge kommuneplannens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde	50	Ca. 780*
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.	50	Ca. 780
Nabobeboelse uden landbrugspligt	50	Ca. 470

*gældende når den fremtidige zonestatus for rammeområde 32.BE.01 er ændret til landzone.

Skanderborg kommune vurderer på den baggrund, at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne fra anlægget begrænses til det niveau, som er opstillet i *Husdyrbrugloven*, når de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug samt de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen overholdes.

2.4.2 Opbevaringskapacitet

Opbevaringskapaciteten på ejendommen omfatter to gyllebeholdere med en volumen på 3.000 m³ og 3.000 m³ (tabel 2-3). Den samlede volumen på gyllebeholderene inklusiv fortank og kanaler er tilsammen 6.900 m³, og der anvendes naturligt flydelag på gyllebeholderene.

Der produceres ca. 7.464 m³ husdyrgødning årligt fra staldene (se miljøkonsekvensrapporten, bilag 1, side 11).

Ifølge *Husdyrgødningsbekendtgørelsen* vil en opbevaringskapacitet svarende til mindst ni måneders produktion normalt være tilstrækkelig til, at udbringningen og gødningsanvendelsen kan ske i overensstemmelse med de generelle miljøregler.

På 9 måneder produceres 5.598 m³ gylle, og derved er kravet om 9 måneders opbevaringskapacitet overholdt.

Vaskevand og vandspild indgår i normtallene for de enkelte dyretyper.

Tabel 2-3: Oversigt over opbevaringsanlæg, der anvendes fremover

Anlæg	Byggeår	m ³	Seneste 10 års beholderkontrol ⁵	Overdækning
Gyllebeholder 10	1998	3.000	2018	Naturligt flydelag
Gyllebeholder 11	2007	3.000	2018	Naturligt flydelag
Kanaler og fortank		900		
I alt		6.900		

⁵ Jævnfør *Bekendtgørelse nr. 1322 af 14. december 2012 om kontrol af beholdere til opbevaring af flydende husdyrgødning og ensilagesaft*, skal åbne og lukkede beholdere til opbevaring af flydende husdyrgødning, ensilagesaft eller spildevand på mere end 100 m³ kontrolleres mindst hver 10. år af en autoriseret kontrollør.

2.4.3 Affald

Døde dyr afhentes af DAKA og opbevares under kadaverkappe ved vejen. Skanderborg Kommune vurderer, at opbevaring og bortskaffelse af døde dyr sker på en miljømæssig forsvarlig måde, når de til enhver tid gældende generelle regler overholdes.

Opbevaring og bortskaffelse af affald skal følge det gældende regulativ for Skanderborg Kommune. Det kan til enhver tid ses på www.renosyd.dk.

Der er i regulativet bl.a. krav til opbevaring af farligt affald som f.eks. spildolie: Affaldet skal opbevares i godkendt emballage på en plads med tæt bund, der kan opsamle indholdet fra den største beholder, og pladsen skal være overdækket.

For yderligere informationer om håndtering af døde dyr og affald henvises til miljøkonsekvensrapporten, bilag 1, side 7.

2.5 Lugt

Den primære kilde til lugt fra husdyrbrugets anlæg er fra ventilation af staldene. Afhængigt af vejrforholdene kan der forekomme lugtgener fra staldene. Der kan desuden forekomme lugtgener, når gyllen i gyllebeholderne omrøres i forbindelse med udbringningen - dette sker primært om foråret og sensommer.

Faktaboks

I *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen* (bilag 3, pkt. B), er der fastsat lugtgenekriterier i forhold til de tre områdetyper: byzone, samlet bebyggelse og enkeltbolig på henholdsvis 5, 7 og 15 OU_E pr. m^3 luft. Lugtgenekriterierne kan betragtes som den maksimale, miljømæssigt acceptable lugtgenebelastning fra en given kilde ved den pågældende områdetype. Ved lugtgeneafstand forstås den beregnede mindste afstand fra staldanlægget til det pågældende område, hvor de i lovgivningen fastsatte lugtgenekriterier med hensyn til de tre forskellige områdetyper netop er opfyldt. Lugtgenekriterierne er overholdt, hvis de fastsatte lugtgenegrænser på henholdsvis 5, 7 og 15 OU_E pr. m^3 luft ikke overskrides i mere end en procent af tiden.

Lugtgeneafstandene forøges efter nærmere regler, hvis der inden for 300 meter fra den del af byzone og den pågældende beboelse i samlet bebyggelse, der ligger nærmest det pågældende staldanlæg, er andre husdyrbrug med mere en ammoniakemission på mere end 750 kg N/år. Tilsvarende forøges lugtgeneafstanden, hvis der er andre sådanne husdyrbrug inden for 100 meter fra enkeltbolig uden landbrugspligt. Dette sker for at indregne effekten (den kumulative effekt) af den mulige lugtpåvirkning som andre husdyrbrug i området måtte give anledning til.

Lugtgeneafstandene formindskes efter nærmere regler, hvis staldanlægget ligger nord for den pågældende områdetype. Dette begrundes med, at den hyppigste vindretning i Danmark er vestlig og sydvestlig, og at nordenvind typisk forekommer i vinterhalvåret, hvor de relativt lave temperaturer, som regel medvirker til at dæmpe lugtavgivelsen.

Lugtgeneafstande til byzone, samlet bebyggelse og nærmeste enkeltbolig er beregnet via Husdyrgodkendelse.dk og ses i tabel 2-4. Af tabellen fremgår det, at lugtgenekriteriet er overholdt for de forskellige områdetyper.

⁶ OU_E = Lugt-enheder (Odour Units) bestemt efter den europæiske standard for lugtanalyse, hvor 1 OU_E er grænsen for, hvornår den pågældende lugt kan erkendes.

Tabel 2-4 Beregnede lugtgeneafstande i husdyrgodkendelse.dk, * Ved korrigeret lugtgeneafstand tages højde for vindretningen i forhold til anlægget. ** gældende når den fremtidige zonestatus for rammeområde 32.BE.01 er ændret til landzone.

Områdetype	Lugtgeneafstand, ansøgt drift, m	Lugtgeneafstand, korrigeret*	Faktisk afstand fra staldanlægget, m	Lugtgenekriterie overholdt
Byzone, 5 OU	741	741	782,6	Ja
Samlet bebyggelse, 7 OU**	567,2	567,2	603,1	Ja
Enkeltbolig ⁷ , Stationsvej 27, 15 OU	276,6	221,3	511,3	Ja

Ved beregnet lugtgeneafstand til enkeltbolig, er valgt nærmeste enkeltbolig uden landbrugspligt. Øvrige naboer bor længere væk og lugtgenekravet er derfor overholdt for dem.

Der anvendes teknologien hyppig udslusning af gylle for at reducere lugten fra slagtesvinestaldene med drænet gulv, som er godkendt af Miljøstyrelsen. Hyppig udslusning stilles som vilkår i godkendelsen.

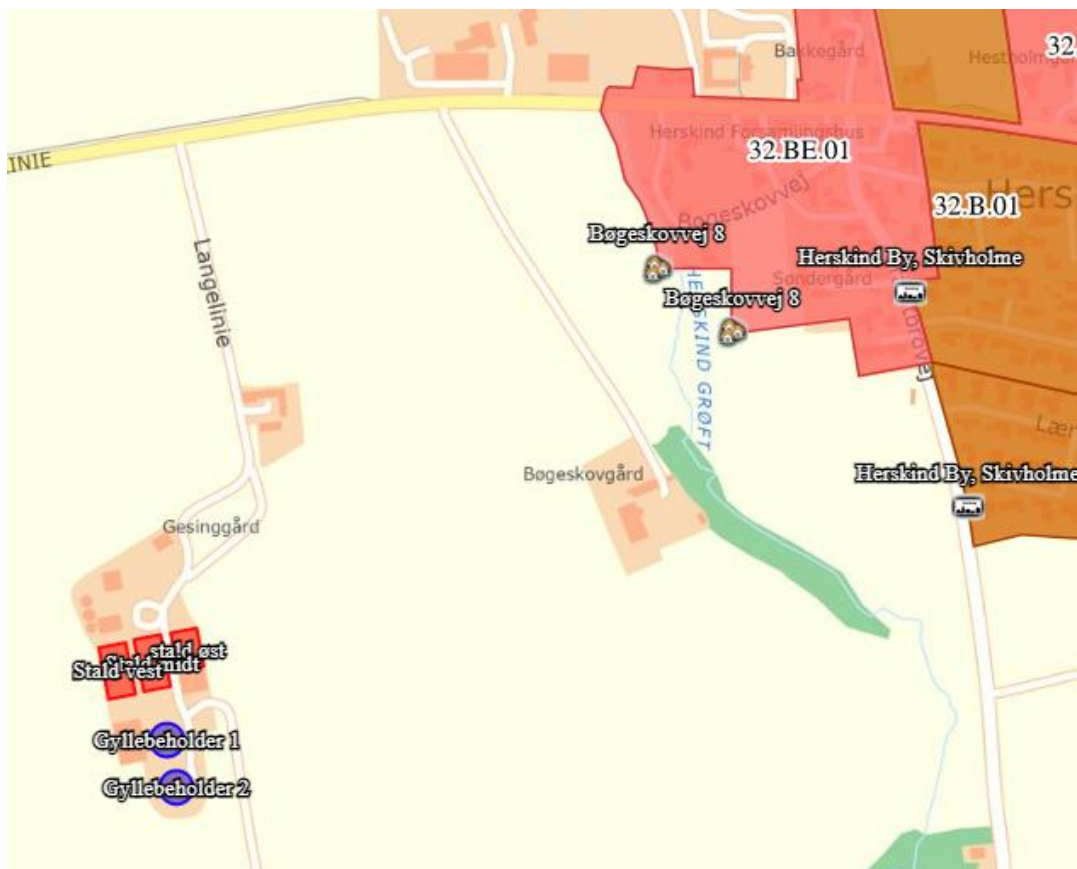
Rammeområde 32.BE.01, som ses på Figur 2-2, havde status som fremtidig byzone, da vi modtog ansøgningen. Rammeområdet er i denne godkendelse vurderet som fremtidig landzone, da den fremtidige zonestatus ændres til landzone i forbindelse med Kommuneplan21.

En ændret zonestatus til fremtidig landzone vil give mulighed for byudvikling i rammeområdet via landzonelokalplaner eller landzonetilladelser. Hvis rammeområdet var forblevet fremtidig byzone, ville det ikke være muligt at vedtage en lokalplan til boliger i rammeområdet, da den beregnede lugtgeneafstand til byzone fra den nuværende, lovlige produktion er længere end afstanden til rammeområdet; rammeområdet er dermed potentielt belastet af lugt over lugtgenekriteriet til byzone. Lugtgenekriteriet til samlet bebyggelse i landzone er lidt lempeligere. Derfor vil det være muligt at overholde genekriteriet til samlet bebyggelse i landzone i det samme område, og dermed muligt at udarbejde landzonelokalplaner.

Ved at rammeområdet får zonestatus som fremtidig landzone, vil det samtidig betyde, at Langelinie 52 med denne miljøgodkendelse overholder lugtgenekriteriet, blandt andet ved at husdyrbruget vil anvende hyppig udslusning af gylle, som beregningsmæssigt reducerer lugt med 20%, til gavn for byen Herskind.

Forudsætningen for denne godkendelse er dermed at den fremtidige zonestatus i rammeområde 32.BE.01 er landzone.

⁷ Beboelsesbygninger på ejendomme med landbrugspligt efter *Landbrugslovens* regler samt beboelsesbygninger, der ejes af driftsherren, indgår ikke.

Figur 2-2: Placeringen af rammeområde 32.BE.01, samlet bebyggelse (Bøgeskovvej 8) og byzone (Herskind By, Skivholme) i forhold til husdyrbruget på Langelinie 52.

For mere information om lugt henvises til miljøkonsekvensrapporten, bilag 1, side 8.

2.6 Andre potentielle nabogener

2.6.1 Skadedyr

Fluer i stor mængde kan give anledning til gener hos naboer, selvom disse ligger langt væk. Gyllekana-ler og strøelse er gode udklækningssteder for fluerne. Biologisk og kemisk fluebekæmpelse anvendes for at begrænse fluegener. F.eks. anvendes ”gyllefluer” hver 8. uge til biologisk bekæmpelse. Dermed vurderes, at der ikke vil opstå gene for naboer.

Der er risiko for skadedyr på ejendomme med husdyr. Da det drejer sig om eksisterende og lukkede stalde med gyllesystem, samt foderet opbevares i lukkede fodersiloer, vurderer Skanderborg kom-mune, at der ikke vil ske en væsentlig ændring i opformering af fluer og andre skadedyr på husdyrbru-get.

Se yderligere beskrivelse om skadedyr i miljøkonsekvensrapporten, bilag 1, side 9.

2.6.2 Støv

Der vil forekomme støv fra staldventilationen, men det vurderes, at det ikke vil give anledning til væ-sentlige gener for naboerne, da foder opbevares i udendørs siloer eller i foderladen og håndteres så vidt muligt i lukkede systemer.

Derudover kan der opstå støvgener, når der kører tunge køretøjer på tilkørselsvejen og internt på bedriften, men støvgenerne forventes ikke at forekomme hyppigere end ved den nuværende drift, da mængden af transport forbliver den samme.

Skanderborg Kommune vurderer, at risikoen for støvgener fra produktionen er minimal, og at der derfor ikke er grundlag for at stilles skærpende vilkår i denne miljøgodkendelse.

2.6.3 Støj

Støjkilderne vil hovedsageligt være ventilationsanlæggene og foderanlægget inklusive transportsnegle for kornet, mølle og blandingsanlæg, hvilket er almindeligt for denne type produktion. Dertil kan der i forbindelse med høst forekomme korntørring i amerikanersilo i en begrænset periode. Se yderligere beskrivelse om støj i miljøkonsekvensrapporten, bilag 1, side 10.

Det vurderes, at husdyrbruget skal overholde støjgrænserne for ”Type 3. Blandet bolig og erhverv” i støjvejledningen nr. 5 / 1984. Disse støjgrænser er anbefalet af Miljøstyrelsen for landbrugsvirksomheder i det åbne land.

Der er opstillet et vilkår i forbindelse med støj, som vil komme i anvendelse, hvis der kommer klager over støj fra ejendommen.

2.6.4 Lys

Der er kun lys i staldene, når der er behov for det samt personale til stede. Lyset slukkes manuelt, når staldene forlades, og der vil derfor normalt ikke være lys i aftentimerne.

Der er udendørs belysning af lysstofrør ved gavle af bygninger (1 LED lampe forbruger 16 W), hvilket ikke formodes at genere naboerne.

På denne baggrund vurderes det, at belysning i forbindelse med produktionen, ikke vil være til gene for naboer.

2.6.5 Transporter til og fra ejendommen

Transport til og fra ejendommen er beskrevet i miljøkonsekvensrapporten, bilag 1, side 9, hvor det er vurderet, at trafikken på til- og frakørselsvejene ikke giver gene for omkringboende, og at mængden af trafik ikke øges som følge af godkendelsen.

Skanderborg Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at transporterne til og fra husdyrbrugets produktionsanlæg ikke vil være til væsentlig gene for nabobeboelser og omgivelserne i øvrigt, når de til enhver tid gældende generelle regler og vilkår for miljøgodkendelsen overholdes. Vi ser derfor ingen grund til at regulere transporterne på husdyrbrugets interne veje.

Færdsel på offentlig vej er omfattet af færdselsloven, hvor politiet er myndighed, og kan derfor ikke reguleres i denne godkendelse.

2.7 Jord, grundvand og overfladevand

Risiko for forurening af jord, grundvand og overfladevand er som udgangspunkt sikret via anden lovgivning.

2.7.1 Jord og grundvand

Anlægget er placeret inden for et område udpeget som følsomt drikkevandområde.

Skanderborg kommune vurderer, at den gældende bekendtgørelse om olietanke sikrer mod olieforurening af jord og grundvand.

Ligeledes vurderer Skanderborg Kommune, at når reglerne for opbevaring og anvendelse af sprøjtemidler overholdes og retningslinjer i kommunale indsatsplaner følges, sikres både jord, grundvand og overfladevand mod forurening.

Spildevand håndteres ligeledes efter gældende lovgivning, og vaskevand fra staldene ledes til gyllebeholder.

2.8 Natur

Af tabel 2-5 fremgår størrelsen af den samlede ammoniakemission i nudrift og ansøgt drift fra stald og gødningsopbevaringslager, som den er beregnet med beregningsmodellen i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk (skema 222243). Med denne godkendelse vil ammoniakemissionen stige med 1.478,4 kg NH₃-N pr. år.

Tabel 2-5 Beregnet ammoniak emission fra de ansøgte staldanlæg og gødningslagre.

Ammoniakemission	Kg kvælstof (N) pr. år
Nudrift	4353,0
Ansøgt drift	5831,4
Meremission, som følge af udvidelsen:	1478,4

På trods af at produktionsarealet er det samme i ansøgt drift og nudrift stiger emissionen af ammoniak i tabel 2-5, da den øgede fleksibilitet potentielt giver mulighed for at fylde alle stalde med slagtesvin, hvilket vil give en større emission af ammoniak. Ved produktionen i dag er der smågrise i del af stalderne.

Faktaboks

Hovedparten af ammoniakdepositionen (kvælstofnedfald) fra et husdyrbrug vil - afhængigt af flere forhold - på et tidspunkt blive afsat i landskabet i større eller mindre afstand fra kilden. Størstedelen af den ammoniakdeposition, som direkte kan henføres til et husdyrbrug, vil formentlig ske i terrænet inden for ca. 1 kilometers afstand fra produktionsanlægget. Ammoniakdeposition er som regel til ugunst for opretholdelse af de naturtyper, der kun har brug for en begrænset næringsstofmængde for at kunne trives. Kommunen er forpligtiget til, at vurdere ammoniakdepositionen i forhold til omkringliggende natur.

I henhold til § 7 i *Husdyrbrugloven* er etablering, udvidelse og ændring af husdyranlæg eller gødningsopbevaringsanlæg på husdyrbrug ikke tilladt, hvis anlægget ligger i en afstand på mindre end ti meter til, eller helt eller delvis inden for, nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende **inden for** internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000-områder) eller nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende **uden for** internationale beskyttelsesområder.

Jævnfør *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens* bilag 3, inddeles naturtyperne, omfattet af *Husdyrbrugloven* § 7, i tre kategorier:

Kategori 1-natur. Naturområder beliggende **inden for** internationale naturbeskyttelsesområder, som indgår i udpegningsgrundlaget for området og er kortlagt af Naturstyrelsen.

Kategori 2-natur. Naturområder beliggende **uden for** internationale naturbeskyttelsesområder. Det drejer sig om naturtyperne: højmoser, lobeliesøer, heder større end ti ha, som er omfattet af *Naturbeskyttelseslovens*⁸ § 3, og overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af *Naturbeskyttelseslovens* § 3.

Kategori 3-natur. Ammoniakfølsomme naturtyper, som ikke er omfattet af kategori 1- og 2-natur: heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter *Naturbeskyttelseslovens* § 3, og ammoniakfølsomme skove, der er beliggende **uden for** de internationale naturbeskyttelsesområder.

Der er fastsat forskellige beskyttelseskrav i forhold til de forskellige naturtyper. Den tilladte maksimale **total**deposition fra et husdyrbrug til kategori 1-natur er afhængig af antallet af husdyrbrug i nærheden (Antallet af andre husdyrbrug i området er defineret efter nærmere regler om vurdering af kumulation). Hvis der ikke er andre husdyrbrug, må der fra husdyrbruget, der søger om en miljøgodkendelse, være en **total**deposition på 0,7 kg N pr. ha pr. år. Er der ét husdyrbrug ud over husdyrbruget, der søger, falder den tilladte **total**deposition til 0,4 kg N pr. ha pr. år, og endelig, hvis der er mere end ét husdyrbrug udover husdyrbruget der søger, må **total**depositionen fra husdyrbruget, der søger om en miljøgodkendelse, maksimalt være 0,2 kg N pr. ha pr. år.

Den maksimale tilladte **total**deposition til kategori 2-natur er 1,0 kg N pr. ha pr. år, mens den maksimale tilladte **mer**deposition til kategori 3-natur som udgangspunkt er 1,0 kg N pr. ha pr. år.

Kommunen kan i konkrete tilfælde tillade en merdeposition til kategori 3-natur, der er større end 1,0 kg N pr. ha pr. år, men kan ikke stille krav om mindre merdeposition end 1,0 kg N pr. ha pr. år. Kommunen skal efter nærmere kriterier foretage en konkret vurdering af, om der er tale om særlige regionale eller lokale naturinteresser og af, om der skal stilles krav til den maksimale kvælstof-merdeposition.

2.8.1 Natura 2000

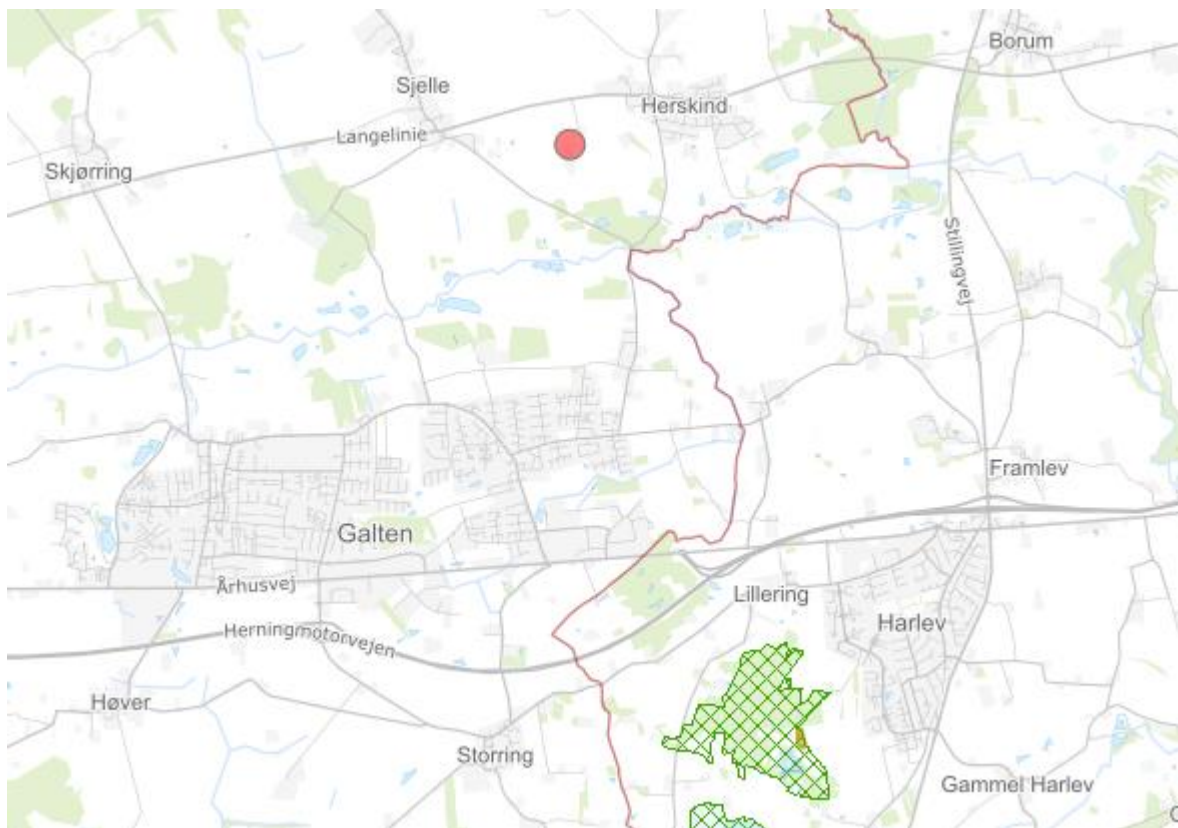
Faktaboks

EU har udpeget naturområder, som er særligt værdifulde, set i et europæisk perspektiv. Områderne kaldes Natura 2000-områder og er en fælles betegnelse for habitat- og fuglebeskyttelsesområderne. Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte levesteder og rasteområder for fugle og for at beskytte naturtyper og plante- og dyrearter, der er truede, sårbare eller sjældne i EU.

Såfremt marker er helt eller delvist beliggende inden for habitatafgrænsningerne skal ændringer i dyrknings- og gødningsintensiteten anmeldes til den kommune, hvori marken er beliggende.

Nærmeste kategori 1-natur beliggende indenfor internationale beskyttelsesområder (natura 2000) er område nr. 232 Lillering skov, Stjær skov, Tåstrup sø og Tåstrup mose, som ligger ca. 4,3 km syd for anlægget (se Figur 2-3). Kategori 1 naturen i Lillering Skov består af habitatområder, som ikke er ammoniakfølsomme naturtyper, og et overdrev, som er en ammoniakfølsom naturtype. Det er derfor kun overdrevet, som kan blive påvirket af ammoniak depositionen fra husdyrbruget. Overdrevet ligger ca. 5 km fra husdyranlægget.

⁸ Lovbekendtgørelse nr. 951 af 3. juli 2013 af lov om naturbeskyttelse (med senere ændringer).

Figur 2-3: Oversigtskort som viser husdyrbruget på Langelinie 52 (rød prik) og Lillering Skovs kategori 1 natur (grønt skraveret område) med overdrevet (gult skraveret område).

Det skrappeste afskæringskriterie for totaldeposition er 0,2 kg N/ha/år, hvilket gælder for husdyrbrug, hvor der er mere end et andet husdyrbrug, som påvirker samme naturområder. Når der ikke er andre husdyrbrug i nærheden, er afskæringskriteriet en total deposition på 0,7 kg N/ha/år. Depositionen som følge af den ansøgte produktion er beregnet til 0 kg N/ha/år, og overholder dermed afskæringskriteriet.

Nedenfor ses tabel 2-6 med beregnet ammoniakdeposition til nærliggende beskyttet kategori 1 natur.

Tabel 2-6: Beregnet ammoniakdeposition på nærliggende beskyttet kategori 1 natur.

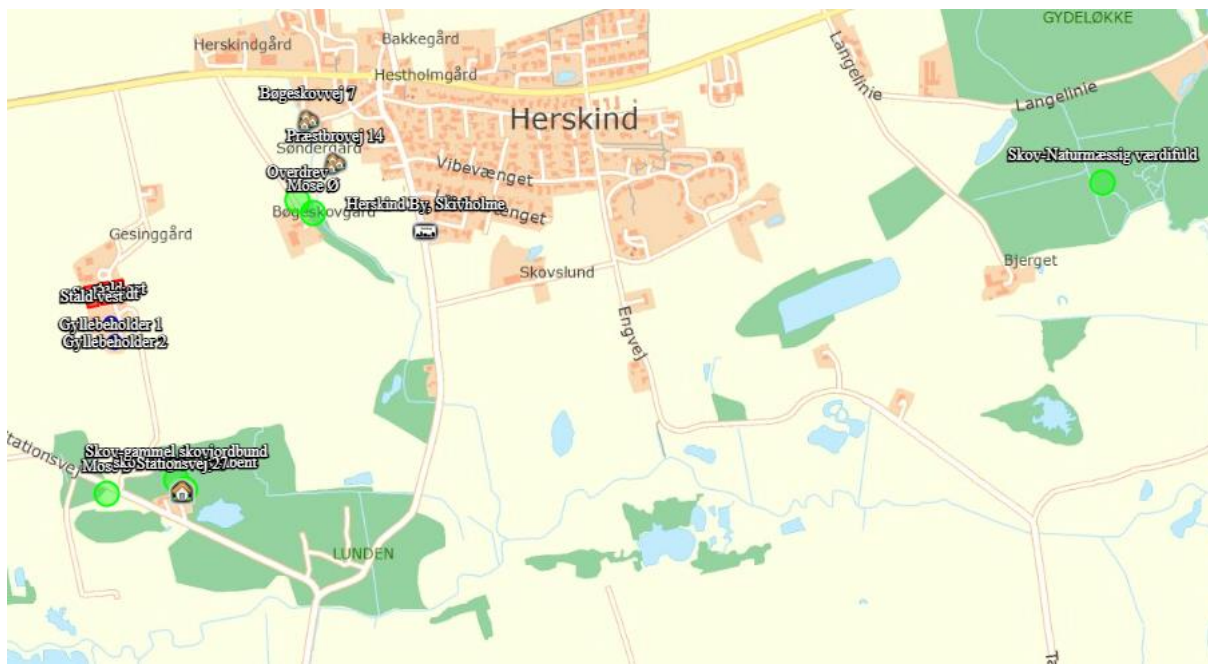
	Mer-deposition fra sidste udvidelse til ansøgt, kg N/ha/år	Mer-deposition fra 2012 til ansøgt, kg N/ha/år	Total-deposition, kg N/ha/år
Overdrev, kategori 1	0	0	0

Det er vurderet, at nærmeste kategori 1 natur ikke påvirkes af ammoniakdeposition fra husdyrbruget, hvorfor området ikke er beskrevet.

2.8.2 Anden beskyttet natur

Af anden beskyttet natur i området er der et kategori 2 overdrev ca. 8,5 km øst for ejendommen.

Af kategori 3 naturområder er der en mose, skov med gammel skovjordbund og tilgroet lysåben skov ca. 480 meter fra husdyrbruget og et overdrev og en mose ca. 500 meter nordøst fra husdyrbruget (Figur 2-4). Dertil er der en naturmæssig værdifuld skov ca. 2,4 km øst for ejendommen.

Figur 2-4: Oversigtskort som viser husdyrbruget, Langelinie 52, og naturpunkter med kategori 3 natur (grønne cirkler), hvor der er beregnet ammoniakdeposition til på Husdyrgodkendelse.dk.

Hovedkilden til næringsberigelse af kategori 2 og 3 naturområderne er formentlig ammoniakdeposition fra husdyrproduktionen samt næringsberiget vand, der løber til naturområderne fra omkringliggende dyrkede arealer.

Faktaboks

I Kommuneplan'16 for Skanderborg Kommune, er der fastsat mål for naturen i kommunen. Planlægningen af det åbne land, er en afvejning mellem benyttelse og beskyttelse. Kommunen skal derfor fastsætte niveauet for naturbeskyttelsen. Den skal som minimum være i overensstemmelse med EU's naturbeskyttelsesdirektiver, internationale naturbeskyttelseskonventioner og den nationale lovgivning.

De vigtigste naturområder er § 3-områder, der er målsat i A, B og C, jævnfør kommunens naturkvalitetsplanlægning samt kommunens Natura 2000-områder.

De vigtigste naturområder er typisk naturområder, som rummer sjældne arter, sjældne naturtyper eller naturtyper, som udgør et vigtigt element som kildeområde for dyr og planter i kommunens netværk af spredningsveje for dyr og planter.

Baggrundsdepositionen for området er på 12,9 kg N/ha/år (jf. DAI, national - Kvælstoftotal afsætning)

Ifølge beregningerne fra ansøgningssystemet vil merdepositionen af ammoniak på områder omfattet af §3 i naturbeskyttelsesloven være maksimal 0,5 kg N/ha/år, når alle produktionsudvidelser fra de sidste 8 år medregnes (tabel 2-7).

Tålegrænsen for overdrev ligger i intervallet 10-15 kg N/ha og for moser på 15-25 kg N/ha/år. For overdrevet mod nordøst er ammoniakdepositionen beregnet til at være 14,3 kg N/ha (baggrundsdeposition: 12,9 kg N/ha + totaldeposition: 1,4 kg N/ha). For moser mod øst, er ammoniakdepositionen beregnet til at være 14,5 kg N/ha (baggrundsdeposition: 12,9 kg N/ha + totaldeposition: 1,6 kg N/ha). For alle områder er baggrundsdeposition sammenlagt med totaldeposition fra svineproduktionen derfor under den øvre grænse i tålegrænse-intervallet.

Merdepositionen for alle naturområderne er under 1 kg N/ha/år, og Skanderborg Kommune har derfor ikke grundlag for at stille vilkår om at mindske merdepositionen.

Se yderligere beskrivelse om anden beskyttet natur i miljøkonsekvensrapporten, bilag 1, side 19.

Tabel 2-7: Beregnet ammoniakdeposition på nærliggende beskyttet kategori 2 og 3 natur.

	Mer-deposition fra sidste udvidelse til ansøgt, kg N/ha/år	Mer-deposition fra 2012 til ansøgt, kg N/ha/år	Total-deposition, kg N/ha/år
Overdrev mod øst, kategori 2	0	0	0
Skov- gammel skovjordbund, kategori 3	0,1	0,1	0,4
Skov- tilgroet lysåbent, kategori 3	0,1	0,1	0,4
Skov- Naturmæssig værdifuld, kategori 3	0	0	0,2
Mose mod syd, kategori 3	0,1	0,1	0,3
Mose mod øst, kategori 3	0,5	0,4	1,6
Overdrev mod nordøst, kategori 3	0,4	0,3	1,4

2.8.3 Skov

Den nærmeste N-følsomme skov, skov-tilgroet lysåbent og skov-gammel skovjordbund, begynder ca. 500 m øst husdyrbruget.

Tålegrænser for danske skove ligger, ifølge DCE-rapporten ”Tålegrænser for dansk natur” (Aarhus Universitet), på 10 – 20 kg N/ha/år. Vi vurderer, at den ammoniakfølsomme del af skoven maksimalt tåler en totaldeposition på op til 20 kg N/ha/år, og en merdeposition på op til 1 kg N/ha/år.

Beregninger i husdyrgodkendelse.dk viser, at merdepositionen vil blive 0,1 kg N/ha/år. Total-depositionen beregnes til 0,4 kg N/ha/år. Med en baggrundsdeposition på 12,9 kg/ha/år, er den samlede totaldeposition under tålegrænsen for skoven. Dermed har vi ikke grundlag for at kræve yderlige begrænsning af ammoniakdepositionen.

Faktaboks

En skov er defineret som et areal, der er større end 1/2 ha og mere end 20 m bred, som er bevokset med træer, der danner eller inden for et rimeligt tidsrum vil danne en sluttet skov af højstammede træer.

En skov er ammoniakfølsom, når:

- der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel »skovjordbund«,
- skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel »skovjordbund« (dvs. i størrelsesorden mere end ca. 200 år), eller
- der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskovsarter, som er medtaget på listen over arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af skovlovens § 25, og arterne har væsentlig, definerende betydning for skovens naturværdi.

Årsagen til at gamle skove er ammoniakfølsomme er, at både løv- og nåleskov har en tålegrænse for kvælstofdeposition på 10-20 kg N/ha/ år. Det, som kan skades i skoven, er dels vækstforhold og plantearter via ændringer i jordbundskemien, dels andre følsomme organismer, og endelig i ekstreme tilfælde selve træernes bladvæv og andre planters væv.

Ændring af jordbundskemien har normalt kun uvæsentlig betydning i skov plantet på tidligere landbrugsjord, idet den tidligere kalkning, pløjning og gødskning under landbrugsdyrkningen modvirker ændringerne. I gamle skovområder, som ikke er etableret på tidligere landbrugsjord i de sidste par hundrede år, er jordbunden derimod følsom.

Skov opstået ved tilgroning af naturarealer for mindre end ca. 200 år siden indtager en mellemstilling. Ved en vurdering af ammoniakfølsomhed har det derfor betydning, om skoven har en jordbund, som har båret skov i kort eller lang tid. Jo længere tid, des mere følsom. Hvis jordbunden har været dyrket som landbrugsjord, inden skoven blev etableret og inden for de sidste par hundrede år, er jordbunden mindre følsom.

For at kunne afklare om en skov er ammoniakfølsom, indhentes yderligere oplysninger. Jf. den ovenfor nævnte definition på ammoniakfølsom skov er det således nødvendigt at indhente oplysninger om, hvorvidt der har været skov på arealet i lang tid (mere end 200 år), eller at indhente oplysninger om, hvorvidt der er naturskovsindikerende eller gammelskovsarter i skoven.

Oplysninger om hvilke skove, der har gammel skovjordbund, må sammenstilles ud fra tilgængeligt kortmateriale. Hvis skoven både findes på kort fra ca. 200 år siden og i dag, og der ikke er kort, der viser, at skoven i mellemtiden var væk i en periode, må skoven anses for at have gammel skovjordbund. Selve træernes alder i skoven spiller kun en rolle, hvis nogle af dem er over 200 år. I så fald er der også tale om gammel skovjordbund. Oplysninger om hvilke skove, der er selvgroede på tidligere uopdyrket naturareal, må søges på tilsvarende vis ved at sammenholde data fra kort.

Desuden vil der være tale om en ammoniakfølsom skov, hvis den rummer en eller flere af de arter, der er naturskovindikerende eller gammelskovsarter, og som er på listen over arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af skovloven. Det følger heraf, at en skov godt kan være ammoniakfølsom, fordi den rummer naturskovindikerende eller gammelskovsarter, selv om der ikke har været skov på arealet i meget lang tid – mere end 200 år. I de fleste tilfælde vil en skov, der rummer sådanne arter, dog være en gammel skov.

2.8.4 Bilag IV arter

Faktaboks

Af EF-habitatdirektivets⁹ bilag IV fremgår en række dyre- og plantearter, som er strengt beskyttede, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede Natura 2000-områder/habitat-områder eller udenfor. På den baggrund må der eksempelvis ikke gives tilladelse til aktiviteter, der kan beskadige eller ødelægge de pågældende dyrearters yngle- og rasteområder.

Der er ikke fundet vandhuller med kendte forekomster af frøer eller stor vandsalamander i området.

Arter af flagermus kan også forekomme, men er ikke relevante i forbindelse med nærværende udvidelse, da der ikke vil være indgreb i potentielle yngle- og rasteområder for flagermus.

Da godkendelsen er af eksisterende anlæg på landbrugsjord, vurderes det ansøgte projekt ikke at påvirke nogen bilag IV arter negativt.

Se yderligere beskrivelse i miljøkonsekvensrapporten, bilag 1, side 22.

2.9 Landskabelige- og kulturhistoriske værdier

Husdyrbrugets beliggenhed skal vurderes i forhold til forskellige udpegninger og beskyttelseshensyn i kommuneplanen og fredninger m.v. Det vil sige relevante bygge- og beskyttelseslinjer, fredede fortidsminder, beskyttede sten- og jorddiger, fredede områder samt landskabelige og kulturhistoriske værdier.

Alle disse beskyttelseshensyn retter sig mod nye bygninger.

I dette tilfælde foregår den ansøgte produktion udelukkende i eksisterende bygninger. Vurdering i forhold til dette er derfor ikke relevant.

2.10 BAT

Faktaboks

Et husdyrbrug bør til stadighed søge at begrænse forureningen ved at indføre og gøre brug af den bedste tilgængelige teknik til at nedbringe eventuelle miljøpåvirkninger og gener fra stalde, husdyrgødningsopbevaringsanlæg m.m. Teknologier til begrænsning af ammoniakemission og lugtpåvirkning m.v. samt til bedre udnyttelse af næringsstofferne i husdyrgødningen er i stadig udvikling. For de virksomhedstyper, der er omfattet af den europæiske godkendelsesordning om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (IE-direktivet), udsender EU-kommissionen såkaldte BREF-dokumenter¹⁰ ("BAT reference documents"), som fastlægger, hvad der må betragtes som den bedste tilgængelige teknik inden for de industrielle brancher, som IE-direktivet omfatter. Miljøstyrelsen har udarbejdet Teknologiblade¹¹, hvori dokumenteret teknik er beskrevet, og hvori der er redegjort for, hvor store reduktioner der kan forventes opnået ved brug af den pågældende teknik, samt hvor store merudgifterne eventuelt vil være.

⁹ EF-habitatdirektivet fra 1992 (*Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter* (med senere ændringer).

¹⁰ Rammerne for dette BREF-dokument, der vedrørende intensiv fjerkræ- og svineproduktion, er baseret på punkt 6.6 i Bilag 1 i IPPC-direktiv 96/61/EF om *Anlæg til intensiv fjerkræ- eller svineproduktion med mere end a) 40.000 pladser for fjerkræ, b) 2.000 pladser for slagtesvin (over 30 kg) eller c) 750 pladser for søer*.

¹¹ Teknologiblade er en samling af blade, som Miljøstyrelsen har udarbejdet med vejledende beskrivelser af tekniske løsninger, som kan begrænse forurening fra husdyrproduktion. Teknologiblade er dels opdateringer af gamle "BAT-byggeblade" og dels helt nye.

I husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er derudover fastlagt BAT-standardvilkår for de gængse husdyrproduktionsgrene, der beskriver en emissionsgrænseværdi for ammoniak som udtryk for en given husdyrproduktions opnåelige BAT-niveau. BAT-niveauet kan opnås ved brug af de dokumenterede teknikker, som er beskrevet i de nævnte Teknologiblade.

Oplysningskravet vedrørende BAT i forbindelse med ansøgninger om miljøgodkendelse af husdyrbrug er forskelligt afhængigt af brugsstørrelse.

Ikke-IE brug med mere end 750 kg N/år i ammoniak emission, skal overholde BAT-ammoniak emissionen fastlagt i bekendtgørelsen.

IE-brug skal overholde BAT-ammoniak emissionskravet samt redegøre for miljøledelse, management (godt landmandskab), og anvendelse af BAT inden for områderne foder, staldindretning, vand- og energiforbrug, opbevaring og behandling af husdyrgødning og udbringning.

IE-brug er:

- Flere end 750 stipladser til søer
- Flere end 2.000 stipladser til slagtesvin over 30 kg
- Flere end 40.000 stipladser til fjerkræ

En del BAT-krav er indarbejdet i generel lovgivning i Danmark og gældende for alle husdyrbrug i Danmark, fx krav til hvornår husdyrgødningen må bringes ud og med hvilke metoder. Derudover er der en række krav i husdyrgodkendelsesbekendtgørelses kapitel 17, som er gældende for alle IE-brug.

På husdyrholdet anvendes forskellige tiltag til opfyldelse af Miljøstyrelsens vejledende krav om BAT-standard vilkår:

Se miljøkonsekvensrapporten for nærmere beskrivelse angående BAT, bilag 1.

2.10.1 Ammoniak

Der er metodefrihed i forhold til valg af stalddtype og miljøteknikker, når BAT-ammoniak kravet skal opfyldes.

I dette tilfælde anvendes:

- Stalde indrettet med drænet gulv og delvis spaltegulv
- Gyllebeholdere med naturligt flydelag. Gyllen omrøres kun i forbindelse med udkørsel.

Der anvendes ikke miljøteknologi til at reducere ammoniakemissionen.

I husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er fastlagt emissionsgrænseværdier for husdyrbrug. Både BAT-krav og den faktiske ammoniak emission for bedriften beregnes i ansøgningssystemet. For den samlede bedrift er ammoniakemissionen ved anvendelse af BAT beregnet til maksimalt at måtte være 5.831 kg N/år (BAT-kravet).

Ammoniakemissionen for det ansøgte projekt er beregnet til 5.831 kg N/år (tabel 2-8). BAT-kravet for ammoniakemission er dermed opfyldt.

Tabel 2-8: Oversigt over BAT beregninger fra stalde og lagre.

Samlet BAT beregning			
(kg N/år)			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav	5.205	627	5.831
Faktisk emission	5.205	627	5.831
Forskel	-	-	0
Vejledende BAT overholdt?	-	-	Ja

Samlet set vurderer kommunen, at produktionen overholder krav til BAT for stalden.

2.10.2 Fodring

Fodring af dyr på IE-brug skal tilpasses dyrene, så foderet udnyttes optimalt i forhold til dyrenes forskellige vækst/livs faser. Der anvendes fasefodring i smågrise stalden med tre blandinger.

For at øge dyrenes udnyttelse af fosfor i foderet, og dermed begrænse mængden af fosfor i gødningen, anvendes der minimum enkelt dosis (100 %) fytase.

Da både anvendelse af fase-fodring og fytase er fastlagt i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen (§36), er der alene stillet vilkår under Egen Kontrol, om at der ved tilsyn, skal kunne fremvises dokumentation for at dette overholdes.

2.10.3 Vand- og energiforbrug

For at leve op til BAT er der krav om, at forbruget af vand og energi optimeres. For at kunne følge op på dette, er det i første omgang nødvendigt at registrerer forbruget (tabel 2-9).

Tabel 2-9 Oversigt over forbrug af vand og energi nu og estimeret forbrug ved ansøgt drift.

	Forbrug, nudrift	Forbrug, ansøgt
Vand til produktionen, m ³	Egen boring	Egen boring
Elforbrug, kWh	270.000 Kwh	270.000 Kwh
Dieselolie, L	45.000 L	45.000 L

Tiltag som begrænser vandspild og energiforbrug:

Lys:

Lysen er kun tændt, når der er et behov for det eller at personalet er til stede.

Ventilation:

Ventilationsanlægget har trinløs regulering af luftmængden via frekvensregulering af ventilationsanlægget i alle stalde. Ventilationsanlægget rengøres jævnligt for at minimere modstand og derved strømforbruget. Ventilationen styres af et temperaturreguleret styringssystem.

Fodring:

På bedriften anvendes hammermølle til foderfremstilling og der er ur-styring på blandedanlægget. Der anvendes centrifugalpumper til udfodringen og dimensioneringen af udfodringssystemet er energiop-timeret. Se miljøkonsekvensrapporten, bilag 1, for nærmere beskrivelse.

Der er løbende vedligeholdelse af eksisterende stalde med henblik på mest energibesparende løsninger. Det vil være i ejers interesse, at minimere driftsomkostningerne med hensyn til forbrug af energi, hvorfor Skanderborg Kommune antager, at der ikke vil blive forbrugt mere energi end nødvendigt på ejendommen.

Der stilles vilkår under Egen Kontrol, om, som minimum, årlige registreringer af forbruget.

Vand:

Når stalde vaskes, anvendes iblødsætning, hvorefter staldene vaskes med højtryksrensere med koldt vand. Der anvendes vandkopper til dyrene, som minimerer spild i forhold til drikkeventiler. Der er etableret optimeret styring af overbrusningsanlæg og der anvendes vandbesparende dyser ved vask af stalde og overbrusning.

Se nærmere beskrivelse af vand- og energiforbruget i miljøkonsekvensrapporten, bilag 1.

2.10.4 Management og miljøledelse

På husdyrbruget er der fokus på management, som blandt andet består af følgende ledelses- og kontrolrutiner:

- Anlæg og tekniske installationer rengøres, vedligeholdes og udskiftes i sådan en grad, at der sikres korrekt brug og effekt.
- Vand- og elforbrug monitoreres
- Alle ansatte introduceres grundigt til deres arbejde, herunder at der overalt på virksomheden skal være rent og ryddeligt. Alle ansatte deltager i lovpligtige efteruddannelseskurser.
- Optimal foderudnyttelse sikres med foderplan
- Døde dyr placeres under kadaverkappe ved vej i god afstand fra omkringboende og bortskaffes til DAKA, jf. national lovgivning.
- Affald fjernes løbende fra ejendommen.
- Der udarbejdes gødningsplaner og gødningsregnskab.
- Gylle vil blive opbevaret i gyllebeholder med tæt flydelag og der føres logbog, hvor der ikke er teltoverdækning. Dertil føres beholderkontrol minimum hvert 10. år.
- Beredskabsplan er hængt op og synlig for medarbejdere
- Aftale med firma om rottebekæmpelse
- Der udtages jordprøver hvert 5. år for at følge jordens fosforindhold og reaktionstal.

Se nærmere beskrivelse om management i miljøkonsekvensrapporten, bilag 1, side 18.

Der er udarbejdet et miljøledelsessystem, der som minimum indeholder:

- En miljøpolitik, med afsæt i de aktuelle miljøforhold
- Fastsatte miljømål
- En handlingsplan for miljømålene
- En årlig evaluering af miljøarbejdet, inkl. en gennemgang af miljøledelsessystemet

Skanderborg Kommune vurderer ud fra ovenstående ledelses- og kontrolrutiner, at husdyrbruget har fokus på management og miljøledelse og at husdyrbruget derved lever op til kravet om BAT vedrørende management og miljøledelse.

Bilag 1 – Miljøkonsekvensrapport

Se vedhæftede dokument